

Опольська Т. І.

Національний університет «Одеська юридична академія»,

Наукова бібліотека

завідувач науково-методичним відділом

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ

Реформування освітньої сфери в Україні, оновлення останніми роками законодавства, що її регулює (ЗУ «Про вищу освіту», «Про освіту»), розробка проектів законів («Про фахову передвищу освіту», «Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії» та ін.), потребує розробки нових концептуальних засад розвитку бібліотек і визначення їх ролі та місця у сучасному освітньому просторі.

Підтримка високого рівня університетської науки та системи вищої освіти висуває до вузівських бібліотек особливі вимоги. Традиційно бібліотеки є фундаментом освітньої, наукової діяльності, чому сприяють усі структурні елементи сучасної бібліотеки, серед яких – методичні центри, науково-методичні відділи.

Методична служба Наукової бібліотеки НУ «ОЮА» має майже двадцятирічну історію. У 2004 у її структуру введено науково-методичний відділ. Протягом усіх цих років бібліотекарі-методисти книгозбірні спрямовували свою різноманітну діяльність на забезпечення розвитку, в майбутньому, Наукової бібліотеки та бібліотек філіалів НУ «ОЮА». Користуючись широкою підтримкою керівництва університету, було здійснено важливі заходи, спрямовані на модернізацію організаційних засад діяльності бібліотеки та виконання нею своїх функцій.

Продовжуючи кращі традиції методичної роботи, науково-методичний відділ НУ «ОЮА» вирішує завдання якісно зміненого змісту й організації методичної роботи в контексті сучасних вимог.

Було розроблено основні види (типи) організаційно-розпорядчих та науково-методичних документів, які регламентують діяльність бібліотеки:

положення – для регламентації діяльності бібліотеки та її структурних підрозділів, інструкції – для управління технологічними процесами, методичні рекомендації – для закріплення прийнятого методичного рішення, методичні посібники – для навчання, підвищення кваліфікації та передачі досвіду тощо.

Повсякденна життєдіяльність та кожне поставлене перед бібліотекою завдання має закріплюватися конкретними заходами в плані роботи наукової бібліотеки, який систематично відпрацьовується науково-методичним відділом.

Інформаційний ресурс відділу складають понад тисячу примірників видань (книги, брошури, журнали) з бібліотечної справи і бібліографії, історії книги і книгознавства, документознавства та інформатики, автоматизації бібліотечних процесів, а також методичні матеріали вітчизняних та бібліотек країн колишнього Союзу і зарубіжжя. Така зацікавленість демонструє розуміння практиками бібліотечної справи важливості процесу стратегічного управління бібліотекою для її успішної роботи.

Відповідно до цих напрямків науково-методичний відділ виявляє і організовує впровадження необхідного передового досвіду діяльності бібліотечної спільноти, нових форм і кращих методів роботи, готує до випуску методичні матеріали.

Науково-методичний відділ:

- надає теоретичну, методичну та практичну допомогу підрозділам бібліотеки з удосконалення проведення науково-дослідної роботи;
- здійснює у процесі планування та звітності методичний аналіз, на основі якого реалізовується організаційно-методичний вплив на роботу окремих структурних підрозділів бібліотеки, виявляються ділянки роботи, де методична допомога є необхідною;
- консультує бібліотечних працівників з різних напрямків роботи бібліотеки, надає рекомендації щодо проведення семінарів, пакети нормативних документів та скористатися фондом відділу для вирішення питань з організації бібліотечного обслуговування;
- проводить моніторинг досягнень сучасної бібліотечної теорії і практики та інформує бібліотекарів про нове, що з'явилося в бібліотечній справі;

– здійснює соціологічні дослідження (наприклад, анкетування користувачів НБ), результати яких втілюються практично у повсякденне життя бібліотеки тощо.

Відділ науково-методичної роботи створює акумульовані документальні ресурси: «Інноваційна діяльність бібліотек», «Передовий досвід вітчизняних бібліотек», «Передовий досвід зарубіжних бібліотек», «Нові бібліотечні технології» та ін. Розроблено Методичні рекомендації щодо роботи з базами даних (Scopus, WoS, ORCHID, SJR (ScimagoJournalRank), Україніка наукова та ін.).

На основі довідкової літератури, використовуючи сайти мережі Internet, щорічно випускається інформаційно-бібліографічна довідка «Календар знаменних та пам'ятних дат на навчальний рік». З 2013 р. запроваджено випуск «Календаря знаменних та пам'ятних дат для юристів». Вони популярні не лише серед фахівців бібліотечної справи вищих юридичних навчальних закладів, але й цікаві для юристів – теоретиків, юристів – практиків, студентів.

Наукова бібліотека НУ «ОЮА» є методичним центром для бібліотек навчальних центрів університету. Щорічно проводяться науково-практичні семінари для керівників бібліотек відокремлених структурних підрозділів НУ «ОЮА», на яких особлива увага приділяється питанням професіоналізму бібліотечних працівників, розвитку бібліотечно-інформаційного сервісу, впровадженню новітніх технологій у процесі обслуговування користувачів-студентів та науковців вишу, дослідницької роботи з вивчення потреб користувачів та ін. Семінари супроводжує широке коло практичних занять згідно теми занять.

Для вивчення стану та визначення пріоритетних напрямів діяльності бібліотеки щороку узагальнюються підсумки діяльності підрозділів бібліотеки, готується аналітично-інформаційне видання «Про діяльність бібліотеки за рік», де висвітлюються результати аналізу основних показників та напрями діяльності підрозділів бібліотеки, стан та розвиток бібліотечної справи, її роль в соціокультурному середовищі вузів.

Існують кадрові проблеми, характерні для всіх бібліотек вищих навчальних закладів. Це старіння кадрів, відсутність спеціалістів, які добре обізнані з

новітніми технологіями. Тому однією із задач науково-методичного відділу є підвищення кваліфікації бібліотекарів, оскільки функціонування сучасної бібліотеки безпосередньо залежить від професійного рівня та особистих якостей її працівників.

Науково-методичний відділ НБ НУ «ОЮА» працює над розробкою положення про надання платних послуг, що не буде основною діяльністю бібліотеки, а здійснюватиметься за рахунок раціонального та більш ефективного використання робочого часу без зниження обсягу та якості основної діяльності.

Таким чином, науково-методичний відділ НБ НУ «ОЮА» знаходиться у постійному пошуку інноваційних типів управління, які знайшли найповніше відображення в концепції бібліотечного менеджменту, головними завданнями якого є розробка моделей ефективного аналізу і планування, що забезпечують стратегічні позиції бібліотеки та високий рівень її адаптації до змін. Подальший розвиток науково-методичної діяльності бібліотеки, співпраця для постійного обміну досвідом в цій сфері та удосконалення організації методичної роботи щодо подальшого впровадження інноваційних технологій у практичну діяльність може оптимізувати роботу сучасної бібліотеки ВНЗ та підвищити якість освітніх послуг.